

Memòries Xavier Pla

CRÍTIC

Un petit món enfebrat

Finalment, potser no es complirà el temor que expressava Josep Pla als *Retrats de passaport* i la literatura catalana actual comptarà amb una bona fornada de documents personals: memòries, biografies, correspondències, retrats literaris, llibres de records, totes aquelles reminiscències, "les ombres de les ombres dels records", que donen a un ambient literari el necessari coneixement dels actors del passat per poder pensar amb una mica d'audàcia el propi futur. Si per Pla la literatura no és més que un esforç contra l'oblit, la contribució del crític literari i editor Josep M. Castellet (Barcelona, 1926) haurà de ser considerada com un dels esforços més valuosos de fixació en la memòria col·lectiva de la vida literària catalana de la segona meitat del segle XX. Amb la publicació d'*Els escenaris de la memòria* (1988), un dels volums més celebrats de la memorialística catalana, Castellet re-

velava una bona part de la seva formació intel·lectual a partir dels retrats d'alguns dels seus mestres, als quals reconeixia públicament el seu deute. Vint-i-un anys després, Castellet repeteix fórmula amb *Seductors, il·lustrats i visionaris*, un llibre de memòria subjectiva, d'històries d'amistats, en el qual retrata sis amics personals i companys de generació, ja desapareguts, amb qui va compartir aventura literària i temps adversos. Manuel Sacristán, Carles Barral, Gabriel Ferrater, Joan Fuster, Alfons Comín i Terenci Moix són els amics enyorats, fàcilment identificables com a seductors i il·lustrats (més difícil com a visionaris), però conformant la complexa vida del record: "No teníem records. Érem el record que tenim ara", deia Ferrater al poema *Ídols*.

Entre l'un i l'altre llibre, Castellet ha estat objecte d'una extensa biografia a cura de Teresa Muñoz Lloret, *Retrat de personatge en grup* (2006), i també ha donat a conèixer un remarcable *Dieta-*

ri de 1973 (2007), retrobat uns anys abans en el moment de reordenar la seva biblioteca. Per al lector actual, doncs, la figura intel·lectual de Castellet està molt més perfilada i el mateix autor ha quedat alliberat de reiterar alguns episodis (el nucli de la revista *Laye*) i s'ha pogut dedicar amb intensitat als records personals.

Escrit amb més llibertat i transmetent al lector la gratificació d'estirar atzarosament els fils dels records, de vegades meravellosament precisos, Castellet torna a mostrar-se a través de les figures dels seus amics: amable i dialogant, partidari en la vida i en la política del "gentlemen's agreement", amagant els noms quan pot comprometre'ls i reconeixent que hi ha papers antics que val més oblidar. En aquest llibre, els espais de la memòria (Calafell, la cruïlla del carrer de Còrsega i el passeig de Sant Joan, Formentor) són tan importants com els moments de la *fantasmagòrica* repressió franquista. L'es-

Seductors, il·lustrats i visionaris. Sis personatges en temps adversos

Josep M. Castellet
Edicions 62
Barcelona, 2009
Preu: 22 euros
Pàgines: 253

1 2 3 4 5

Valoració

- 1 Dolent
- 2 Regular
- 3 Bo
- 4 Molt bo
- 5 Excel·lent

Novel·la Carles Miró

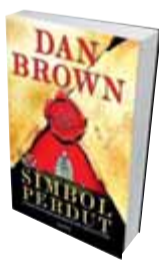
El criteri perdut

Les 667 pàgines d'aquest llibre no són més que un embolcall molt gruixut de l'exhortació següent: coneix-te a tu mateix, que resulta que ets un déu i encara no ho sabis. O sigui que tots podem convertir l'aigua en vi i podem curar qualsevol malaltia, començant pel càncer, "només de concentrar-hi el pensament". El llibre és, doncs, o bé una llarguíssima broma sense gràcia o bé un cas més de pura xarlataneria, apta només per a persones extraordinàriament crèdules que avui s'apunten a un curs de meditació i demà a un de flors de Bach.

Per fer empassar la lliçona, Brown munta la trama policíaca que s'esperava d'ell, fa que uns quants personatges (el principal, el simbologista Robert Langdon, l'Indiana Jones de les novel·les de Brown) corrin com uns desesperats per Washington, desxifrant inscripcions secretes -en aquest cas, maçòniques- i provant d'atrapar un assassí tremebund que, només per començar, segresta un senyor molt pacífic, li talla una mà i la planta al mig del Capitoli. És el mateix esquema d'*Àngels i dimonis* i d'*El codi Da Vinci*. L'agitació frenètica dels personatges i els constants trucs narratius per mantenir-nos pendents del

que passarà són els habituals, també hi ha tot de miniconferències incrustades en el text, sobre l'arquitectura de Washington, sobre els símbols maçònics que s'amaguen en els edificis de la capital i, en especial, sobre la doctrina que ara l'autor ens vol vendre (així, part del capítol 107 es dedica a explicar com s'ha de fer per pensar l'ànima humana).

Perquè res no alenteixi la velocitat lectora, l'escriptura està desproveïda de tot el que pugui fer nosa. Brown té com a únic procediment narratiu la retransmissió. Retransmet accions, retransmet converses i fins i tot retransmet pensaments. Així, si un personatge,

El símbol perdut

Dan Brown
Traducció: Imma Estany, Francesc Rovira i Albert Torrecasana
Empúries
Barcelona, 2009
Preu: 21,90 euros
Pàgines: 667